

Vyhrožování lékařům a zneužívání zákona není cestou k řešení krize

Prohlášení prezidenta České lékařské komory

Akce „Děkujeme, odcházíme“ je oprávněným projevem nespokojenosti nemocničních lékařů, kteří dvacet let trpělivě a marně čekali na důstojné ocenění své práce.

Viníkem chaosu ve zdravotnictví není pouze současná vláda, ale rovným dílem všechny politické reprezentace, které uplynulých dvacet let problémy zdravotníků ignorovaly. Naše zdravotnictví je chronicky podfinancované a slušnou evropskou úroveň české medicíny i dobrou dostupnost zdravotní péče pro své voliče – pro pacienty zajišťují politici na úkor lékařů a ostatních zdravotníků.

Pokud dnes lékaři požadují zvýšení svých příjmů za základní pracovní dobu na 1,5 – 3 násobek průměrné mzdy v závislosti na dosažené kvalifikaci a délce praxe, nejde o nic jiného, než o snahu dosáhnout příjmové relace standardní ve všech civilizovaných zemích, kam z ČR lékaři odchází. Tento požadavek představuje zvýšení hodinové mzdy lékaře ze současných 100 – 200 Kč na 200 – 400 Kč a k jeho splnění stačí pouhé 3 mld. Kč za rok, což je přibližně 1 % peněz protékajících naším zdravotnictvím.

Česká lékařská komora nemůže mlčky přihlížet tomu, že ve většině nemocnic je soustavně porušován zákoník práce a přepracování lékaři kvůli tomu představují potenciální nebezpečí pro pacienty. V nemocnicích jsou rutinně falšovány výkazy o pracovní době a jednotliví lékaři pak figurují často ve statistikách jako několik osob... Údaje o průměrných platech lékařů, udávané nemocnicemi, jsou tedy naprosto nevěrohodné. Kvalifikovaný lékař totiž musí odpracovat minimálně 1,5 násobek měsíční pracovní doby, aby získal ve statistikách udávanou průměrnou mzdu cca 45 000 Kč.

Akci „Děkujeme, odcházíme“ vyhlásil LOK-SČL v březnu 2010, tedy před parlamentními volbami, jejichž výsledek byl nečekaný. Akce není organizovaná žádným politickým uskupením a ministr zdravotnictví Heger byl o nespokojenosti lékařů, i o hrozbě hromadného podání výpovědí z pracovního poměru, opakovaně informován od prvního dne, kdy nastoupil do funkce. To, že pan ministr do dnešního dne neučinil ani jeden jediný krok k odvrácení krize, nelze nazvat jinak než hazardováním se zdravím a životy občanů. Stejně nepochopitelné je i to, že ministr Heger několik měsíců odmítá veškeré návrhy České lékařské komory na úsporná opatření v lékové politice, na zavedení pořádku v investicích a v hospodaření ministerstvem řízených fakultních nemocnic. Peníze potřebné ke splnění oprávněných požadavků nemocničních lékařů, a tím i k zažehnutí personální katastrofy, lze snadno a rychle najít v rezervách našeho zdravotnictví. Podmínkou je však dobrá vůle a ochota ministra zdravotnictví zavést pořádek v resortu a skoncovat s korupcí.

Na místo skutečné snahy o odvrácení krize vymýšlí v současnosti Ministerstvo zdravotnictví nejrůznější „krizové plány“, jejichž cílem je zajistit lékařskou péči bez lékařů. Je škoda, že podobnou energii nevěnoval pan ministr dohledu nad tím, aby ministerstvem řízený Státní ústav pro kontrolu léčiv splnil zákonem uloženou povinnost pravidelně revidovat ceny a úhrady léků. Zdravotnictví mohlo ušetřit několik potřebných miliard korun. Ministerstvo navíc nedokázalo ani včas zajistit prodloužení platnosti administrativního snížení úhrad léků z veřejného zdravotního pojištění o 7 %. Na rizika vyplývající z omezené účinnosti tzv. Janotova balíčku přitom komora pana ministra marně upozorňovala již od září. Jen díky této nedbalosti ministra Hegera budou od ledna zdravotní pojišťovny každý měsíc za léky zbytečně utrácet 100 milionů korun, tedy třetinu částky potřebné na požadované zvýšení platů lékařů.

Vrcholem arogance a nekompetentnosti jsou pak v tomto kontextu současné hrozby ministra Hegera, že bude navrhopvat vyhlášení „stavu ohrožení“ respektive „stavu nouze“ a že tedy hodlá omezovat občanská práva lékařů prostřednictvím jakýchsi nucených prací. Podobné zneužití zákona č. 240/2000 Sb. proti lékařům, by bylo za hranicí ústavnosti. Akce „Děkujeme, odcházíme“ rozhodně není žádnou nepředvídanou živelnou či jinou pohromou. Lékaři zaměstnanci totiž oznámili svůj úmysl odejít z nemocnic rok dopředu. Pokud tedy nebude od 1.3.2011 zajištěna lékařská péče v nemocnicích, ponese za následky veškerou morální odpovědnost pouze ti politici, kteří v čele s ministrem Hegerem problém bagatelizovali a neřešili.

Cílem akce „Děkujeme, odcházíme“ není vyhnat lékaře do emigrace, ale zlepšit jejich pracovní podmínky v nemocnicích tak, aby právě naopak lékaři neměli důvod někam odcházet a aby se probíhající personální devastace českého zdravotnictví díky tomu zastavila. To je hlavní důvod, proč akci lékařských odborů Česká lékařská komora plně podporuje.

Stanovisko právníků ČLK je jednoznačné. Zákon o krizovém řízení lze využít jen při přípravě na krizové situace a při jejich řešení (§ 1 tohoto zákona). Krizovou situací je podle § 2 písmeno b) tohoto zákona „mimořádná událost“, při níž je vyhlášen stav nebezpečí, nebo nouzový stav, nebo stav ohrožení státu. Co je „mimořádná událost“ definuje zákon č. 239/2000 Sb. o integrovaném záchranném systému a zákon č. 240/2000 Sb. na tuto definici přímo odkazuje. Podle ní je „*mimořádnou událostí škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek, životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací*“. Záměrně zde tuto zákonnou definici, která je elementární podmínkou pro použití zákona o krizovém řízení, cituji, neboť po jejím přečtení musí být každému soudnému člověku jasné, že využití práva podat výpověď v souladu se zákoníkem práce, nelze označit za škodlivé působení sil a jevů, přírodní vliv, ani havárii. Vyhlášení stavu nebezpečí nebo stavu nouze, by tedy v souvislosti s akcí „Děkujeme, odcházíme“ bylo nezákonné a protiústavní. Česká lékařská

komora samozřejmě poskytne všem lékařům, kteří by v případě pokusu o zneužití krizového zákona měli být vystaveni sankcím, veškerou právní podporu a pomoc.

Lékaři, kteří ke konci roku 2010 podali výpověď a po uplynutí výpovědní lhůty, tedy od 1.3.2011, již nebudou v pracovním poměru, neponesou žádnou zodpovědnost za to, co se bude v nemocnicích po tomto datu dít. Česká lékařská komora je v této souvislosti naopak povinna varovat všechny své členy – lékaře před riziky, kterým by se vystavili v případě své účasti na poskytování zdravotní péče v rozporu s právními předpisy a pravidly lékařské vědy (non lege artis) v nemocnicích, které od 1.3.2011 nebudou disponovat dostatečným počtem kvalifikovaného personálu. Veškerou právní odpovědnost za případná odborná pochybení, ke kterým by došlo, by totiž nesli právě tito lékaři.

Česká lékařská komora jedná a bude i nadále jednat se všemi představiteli státu a regionálních samospráv bez ohledu na jejich stranickou příslušnost. Naším cílem je splnění oprávněných požadavků lékařů a díky tomu i zachování dostupné a kvalitní lékařské péče pro občany. Těchto cílů samozřejmě nelze dosáhnout cestou výhrůžek a zastrašování lékařů, ale pouze urychleným prosazením úsporných opatření, která lékařská komora připravila jako první fázi reformy českého zdravotnictví.

MUDr. Milan Kubek
prezident ČLK

V Praze dne 29. prosince 2010